

בתי המשפט

בית משפט השלום ירושלים

א 020033/98

לפני: כב' השופט כרמי מוסק

בעניין: תילא כהן פנחס

התובע

נגד

1. הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ
2. אבנר איגוד לביטוח נפגעי רכב בע"מ

הנתבעות

פסק דין

הרקע לתביעה

1. התובע, יליד 10/7/01941, נפגע בתאונת דרכים ביום 30/12/96. אין מחלוקת בשאלת החבות ולפיכך פסק דין זה יעסוק בשאלת גובה הנזק.

הנכות הרפואית

2. כמומחה רפואי בתחום האורטופדיה מונה ד"ר וייס. בחוות דעתו שנערכה ביום 15/3/98, קבע ד"ר וייס כי לתובע נותרו נכויות לצמיתות בשני תחומים. הנכות הראשונה נקבעה לתובע בגין פגיעה בעמוד שידרה מותני שכתוצאה ממנו נותרה לתובע נכות צמיתה של 5%.
3. הנכות השנייה שקבע ד"ר וייס לתובע היא בעקבות הפגיעה בברך ימין של התובע. לפי חוות דעתו המפורטת של המומחה, עולה כי מצבו של התובע אכן מתאים ל-15% נכות בגין הפגיעה בברך ימין, אך יחד עם זאת, מכיוון שעל פי החומר הרפואי שעמד בפני המומחה, התברר כי התובע התלונן על כאבים בברכיים כבר בשנים 84-85, ובשנת 87. התובע אובחן בעבר כסובל מדלקת פרקים ולכן קבע המומחה כי מכלל הנכות שקיימת אצל התובע בברך, הרי שרק 2/3 ממנה ניתן לקשור ישירות לתאונה, ולפיכך קבע המומחה כי בעקבות התאונה נותרה לתובע נכות של 10% בברך.

בתי המשפט

בית משפט השלום ירושלים

א 020033/98

כב' השופט קרמי מוסק

לפני:

4. בדיקות אולטרסאונד שבוצעו לתובע בכתפו הימנית נימצאה תקינה. התובע עצמו לא התלונן בבדיקה על כאב וגם ד"ר וייס לא מצא הפרעה באזור. לפיכך קבע ד"ר וייס כי לתובע לא נותרה נכות בכתפו.
5. ד"ר מיכאל אהרנפלד מונה כמומחה בית המשפט בתחום ראומטולוגיה. בחוות דעתו שנערכה ביום 8/2/00, קבע ד"ר אהרנפלד חד משמעית כי מחלתו של התובע הינה בתחום הטיפול והמומחיות של אורטופדים ולפיכך גם נכותו של התובע צריכה להיקבע אך ורק ע"י אורטופד מומחה. עוד הוסיף ד"ר אהרנפלד ואמר כי מקובלת עליו חוות דעתו של ד"ר וייס, יחד עם זאת ציין כי יש לעדכן את חוות דעתו של ד"ר וייס לאור חלוף הזמן וההתפתחויות בתחום האורטופדי (ומבחינת התובע).
6. לאור דבריו של ד"ר אהרנפלד המצוטטים לעיל, חזר ד"ר וייס ובדק ביום 17/5/00 את התובע. בחוות דעתו העדכנית הערוכה מיום 9/7/00 קבע ד"ר וייס כי חל שינוי במצב כתפו של התובע. לפי מסקנותיו של ד"ר וייס, לתובע נכות רפואית צמיתה של 10% בגין הכתף. יחד עם זאת, קבע ד"ר וייס כי הנכות בכתף אינה קשורה לתאונה, זאת לאור בדיקת האולטרסאונד (שבוצעה לתובע בתאריך 25/1/98 כלומר כשנה לאחר התאונה), שלא הראתה פגיעה בכתף ימין.
7. בסיכום חוות דעתו השנייה של ד"ר וייס נקבע כי לתובע אין שינוי בגובה הנכות הצמיתה, לעומת חוות הדעת הראשונה.
8. בעדותו בבית המשפט, העיד ד"ר וייס ואמר כי כאשר מבצעים בדיקת אולטרסאונד, ולא מתגלה מימצא חריג כלשהו, הרי שמבחינתו זה אומר שמצבו של הנבדק תקין.
- "...ייתכן ובדיקת א.ס.אר.אי. יותר מדוייקת והיתה מצליחה לזהות את הקרע אם היה. היום במדיניות הרפואית שלנו בדיקת אולטרסאונד נחשבת בדיקה אמינה, אומרים תעשה אולטרסאונד

בתי המשפט

בית משפט השלום ירושלים

א 020033/98

כב' השופט כרמי מוסק

לפנך:

זה מדוייק...אם היה קרע זה בהחלט נובע מהתאונה". (פרוטוקול הדיון מיום 3/9/01 עמ' 4).

9. ד"ר וייס הסכים כי אין אינדיקציה שהיה לתובע אירוע טראומטי אחר שגרם לקרע חוץ מהתאונה. למעשה, האינדיקציה הראשונה התגלתה רק ביוני '99, בבדיקת אולטרסאונד אובחן חשש לקרע. עוד הסכים ד"ר וייס כי התהליך הדלקתי בכתף יכול לנבוע מטראומה, ואף כי רוב הסובלים מהקרע אינם תוצאה של טראומה, הרי שטראומה יכולה להאיץ את התהליך.

10. המחלוקת סובבת סביב שאלת הקשר הסיבתי שבין הנכות שנקבעה לתובע בכתפו והתאונה. אין חולק כי בבדיקת האולטרסאונד מיום 15/6/99 נמצא כי לתובע יש קרע בשרוול המסובב, על כך ביסס ד"ר וייס את קביעתו כי לתובע נכות של 10% בכתפו, אך ללא קשר סיבתי לתאונה.

11. התובע עבר ניתוח בכתפו לצורך איחוי הקרע, אך גם כאן נותרה שאלת הקשר הסיבתי. לפי דברי ד"ר וייס, הרי ש-
 "הסיבה שהתובע עבר ניתוח זה בגל תסמונת הצביטה.
 אימפינג'מנט לא קשור לתאונה, קרע של השרוול המסובב זה
 בהחלט קשור לתאונה".

עוד ממשיך ומסביר ד"ר וייס את מהות השוני בין קרע לבין תסמונת הצביטה:

"כתוצאה מהחבלה השרוול נקרע ואז יש את כל הסימנים של הכאבים קושי בהנאה...תסמונת הצביטה, זה מצב שבו אדם מרים את היד וכתוצאה מההרמה של היד הוא חש כאב כיוון...תסמונת הצביטה היא כרונית אצל אנשים, כתוצאה מהרמת היד יש תפיסה של השרוול המסובב בין העצמות והוא נפגע באופן משני לצביטה הזאת." (שם בעמ' 4).

בתי המשפט

בית משפט השלום ירושלים

א 020033/98

כב' השופט כרמי מוסק

לפני:

12. ד"ר וייס גם מסכים ש"בנאדם נפגע בכתף הימנית ועל זה אין חולק, והוא טופל בכתף הימני וציינתי זאת בהרחבה בחוות הדעת....", אם כן כיצד נגרמה נכותו של התובע בכתפו הימנית?
אין חולק כי התובע נפגע בכתפו בתאונה, על כך אף מצויין ברישומי בית החולים. לאחר התאונה, התובע היה מטופל בפיזיותרפיה בכתפיים.

13. לאחר שחזרתי וקראתי בעיון רב את שתי חוות הדעת של ד"ר וייס, ואת חוות דעתו של ד"ר אהרנפלד, מצאתי כי לא ניתן לשלול קשר סיבתי בין התאונה לבין נכות התובע בכתפו. אחרי הכל אין אינדיקציה כלשהי לכך שהתובע סבל בעבר בכתפיו. ייתכן ונכותו של התובע היא אכן תוצאה של תסמונת הצביתה, אך מכיוון שלא נערכה ע"י ד"ר וייס בדיקת אם. אר. אג. שגם לדידו ייתכן ובה היה נמצא מימצא לקרע, הרי שלא ניתן לשלול קשר סיבתי בין התאונה לבין הנכות. יתרה מכך, אף אליבה דד"ר וייס אם "הקרע אינו תוצאה מטרואומה אלא על רקע תחיים" הרי שטרואומה יכולה להאיץ את התהליך. מכיוון שאין חולק כי טראומה אכן התרחשה בכתפיו של התובע, לא ניתן לשלול קשר סיבתי בין הנכות בכתף הימנית של התובע לבין התאונה.

14. בל נשכח, כי עסקינן במשפט אזרחי, בו חובת ההוכחה אינה מעבר לכל ספק סביר. השתכנעתי בוודאות סבירה כי נכותו של התובע נגרמה או הואצה בעקבות התאונה, זאת בשים לב לכך שהתובע לא התלונן לפני התאונה על כאבים כלשהם בכתפיו.

לדידי, החמיר ד"ר וייס יתר על המידה עם התובע, התבצר בחוות דעתו הראשונה, אף שהסתבר לו כי ייתכן וטעה. אני סבור כי ראוי ולא היה קובע נחרצות שהנכות אינה קשורה לתאונה, בשים לב לטרואומה שהתרחשה ובשים לב לנתונים חדשים שנחשף אליהם, למרות זאת, התבצר בעמדתו ולא סייג את דבריו.

בתי המשפט

בית משפט השלום ירושלים

א 020033/98

כב' השופט כרמי מוסק

לפני:

15. לאור כל האמור לעיל, אני קובע כי הנכות של התובע בכתפו קשורה סיבתית לתאונה. יחד עם זאת, לא ניתן לקבוע ממה נוצר הקרע והאם נוצר רק בעקבות הטראומה או שמא הטראומה זירזה תהליך שהיה מתרחש ממילא. לפיכך אני קובע כי הנכות בכתפו של התובע הקשורה סיבתית לתאונה היא בגובה של 5% (מחצית הנכות).
16. על סמך כלל הנכויות הרפואיות של התובע: 5% בגין הגב, 10% בגין הברך ו-5% בגין הכתף, אני קובע כי נכותו המצטברת של התובע בגין התאונה היא בשעור של 18%.

הנכות התפקודית.

17. עובר לתאונה עבד התובע כנהג מונית וכשותף בתחנת מוניות "היאט" שבירושלים. לפי דבריו, יום עבודתו נפרס על פני כל היום ונמשך בממוצע 13-14 שעות, כאשר חציו התבצע בנסיעה במונית וחציו בניהול תחנת המוניות. רוב נסיעותיו היו נסיעות ארוכות, קרי מחוץ לירושלים, עם לקוחות וותיקים. נסיעות אלו ריווחיות יותר מנסיעות בתוך העיר. עבודתו בניהול תחנת המוניות התאפיינה בן היתר, בשיווק התחנה, הן לנהגי מוניות על מנת שיהיו חלק מהתחנה וע"י כך ישלמו שכירות לתחנה, והן לנוסעים פוטנציאליים 'כבדים' המספקים עבודה קבועה ושוטפת.

18. מאז התאונה התובע אינו עובד. התובע כיום בגיל 61, ללא השכלה גבוהה המעניקה לו כישורים ומיומנויות מיוחדות, לפיכך סביר להניח כי יקשה עליו למצוא עבודה חלופית. מדוחות השומה שהוצגו לבית המשפט עולה כי סך הכנסותיו של התובע צנחו לאפס. על כך אף העיד התובע כי אינו מסוגל לעבוד ולפיכך אינו עובד. אין לו טעם ללכת לתחנת המוניות כי אם אינו נוהג בפועל, הרי שאין טעם בישיבתו בתחנה. יחד עם זאת, שותפו לניהול התחנה, מר אבייב, שהעיד מטעמו של התובע בבית המשפט, העיד כי התובע לפעמים היה עסוק ימים שלמים בניהול התחנה, ולכן לא נהג כלל. עוד העיד מר אבייב כי לתובע עדיין קשרים רבים שמהם ניתן ליצור

בתי המשפט

בית משפט השלום ירושלים

א 020033/98

כב' השופט כרמי מוסק

לפני:

לקוחות חדשים לתחנה ושהתובע יכול לעשות זאת גם כיום, אך אינו עושה זאת מפני שהוא לא בתחנה.

19. התובע עצמו העיד כי הגיע למוניות בכדי להיות בעל הבית. עוד הוגש לבית המשפט צילום בו נראה התובע מצחצח את נעליו ומשקל גופו נשען על הרגל הפגועה.

20. מאידך, העיד ד"ר וייס כי קבע לתובע נכות לפי סעיף 35 לתוספת לתקנות המל"ל המדבר על נכות תפקודית, ולפיכך יש לתובע קושי בהרמת משאות, כך לא יוכל לשאת מזוודות של נוסעים, יתקשה בנסיעות ממושכות ויצטרך לעשות הפסקות על מנת לתת לגב ולרגל לנוח. (יש להוסיף כמובן כי על התובע לתת גם לכתפו לנוח). "נסיעות בתוך העיר של 20 דקות זה בסדר, הוא צריך לצאת וליישר את הגב" (שם בעמ' 7). מתוכן דבריו של ד"ר וייס עולה כי למעשה התובע לא יכול בפועל לעשות נסיעות ארוכות, מכיוון שאיזה לקוח יסכים כי על חשבון זמנו הוא, יעצור הנהג את הרכב על מנת לנוח, והרי גם בתוך העיר רוב הנסיעות ארוכות למעלה מעשרים דקות וזאת בצירוף לזמן בו הנהג נוהג את מוניתו ללא נוסעים. עדותו של ד"ר וייס למעשה מעניקה לתובע נכות תפקודית ניכרת, זאת בשים לב לעבודתו של התובע.

21. יחד עם זאת, רישיון הנהיגה של התובע נותר על כנו והוא רשאי להוביל נוסעים בשכר, לפיכך לכאורה מבחינת הדרישות המתבקשות על פי משרד התחבורה והכשירויות של נהג מונית, הרי שהתובע עומד בכל הקריטריונים הנדרשים.

22. בנוסף, התובע יכול להמשיך לעסוק בניהול תחנת המוניות. עבודה ניהולית שעל פי טיבה אינה מצריכה כושר פיזי מלא. זוהי עבודה ניהולית שמטבעה היא עבודה משרדית, הנעת עובדים ורכבים, וכן פגישות עם לקוחות.

בתי המשפט

בית משפט השלום ירושלים

א 020033/98

כב' השופט כרמי מוסק

לפני:

23. לאור כל האמור לעיל, אני קובע כי התובע לא יכול לעבוד כנהג מונית מן השורה באופן רגיל, אלא באופן מצומצם. נהג מונית 'רגיל' אינו יכול לעשות הפסקות כל עשרים דקות, גם לא בתוך העיר. בכך למעשה נפגע תפקודו של התובע, שעות עבודתו על המונית צונחות פלאים. יחד עם זאת, אין מניעה כי ימשיך וינהל את תחנת המוניות, אם כי אני ער לכך שהינתקות מסויימת מנהיגה על מונית כ'אחרון הנהגים', יש בה בכדי להשפיע על תפקוד מנהל תחנת מוניות שאינו יכול 'לחוש' את 'תחושתם' של כלל נהגי המוניות והנוסעים. לפיכך אני קובע כי נכותו התפקודית של התובע בגין התאונה היא בשיעור של 20%.

הנזק

24. כאב וסבל - 18.8% נכות רפואית, יליד 10/7/41, תאונה מיום 30/12/96, לאחר הפחתת גיל ובצירוף ריבית והצמדה מיום התאונה, סך: 24,498 ₪, ובמעוגל 24,500 ₪.

הפסדי השתכרות 25.

בסיס השכר - מדוחות המס שהוגשו ע"י התובע למס הכנסה עולה כי שכרו בשנת 1996 היה 40,140 ₪ ברוטו, ובשנת 1995 40,283 ₪ ברוטו. ממוצע הסכומים לאחר חלוקה למס' חודשי עבודה - 3,350 ₪ משכורת חודשית ברוטו ולפיכך אני קובע כי משכורתו נטו של התובע עובר לתאונה הייתה 3,000 ₪ ובשערך להיום 3,800 ₪.

א. לעבר - 1). ד"ר וייס קבע נכויות זמניות לתובע, מצירוף כלל הנכויות הזמניות מתקבל כי התובע שהה באי כושר עבודה מלא במשך 7.125 חודשים לפיכך יש לפצות את התובע בגין תקופה זאת לפי הנוסחה של 3,000 ₪ * 7.125 = 21,375 ₪ ובצירוף ריבית מיום 15/4/1997 סך של: 31,934 ₪ ובמעוגל 32,000 ₪.

2). מיום 1/10/1997 ועד היום חלפו 59 חודשים. נוסחת הפיצוי - 59 * 3,000 ₪ = 20% = 35,400 ₪ ובצירוף ריבית מיום 15/4/00 סך של 41,459 ₪ ובמעוגל 41,500 ₪.

בתי המשפט

בית משפט השלום ירושלים

א 020033/98

כב' השופט כרמי מוסק

לפני:

ב. לעתיד - עקב היות התובע נהג מונית ואף מנהל עסק, ולאור הפסיקה המעודכנת, אני קובע כי יש לחשב את הפסדי השתכרותו של התובע לעתיד עד להגיע התובע לגיל 70. לפיכך נוסחת החישוב: $3,800 \times 20\% \times$ מקדם היוון $92.2487 = 70,108$ ₪ ובמעוגל 70,100 ₪.

26. סיעוד ועזרת הזולת - התובע היה באי כושר לתקופה מצטברת של 7.125 חודשים ומאז סובל מ-18.8% נכות. נכותו היא אורטופדית ומשפיעה באופן ניכר על תפקודו, לפיכך אני קובע פיצוי גלובלי בראש נזק זה בסך של 30,000 ₪.

27. ניידות - לאור נכויות של התובע ומאידך בשים לב שרשיון הנהיגה שלו נותר כבעבר, אני פוסק לתובע פיצוי גלובלי בראש נזק זה בסך של 10,000 ₪.

28. הוצאות - התובע צירף לתצהירו קבלות רבות בקשר להוצאות נסיעה ורפואיות שנגרמו לו, להלן אקבע את הסכומים שבהן חבה הנתבעת.

א. לא הוכח קשר סיבתי בין התאונה לבין טיפולי השיניים שעבר התובע, לפיכך אני קובע כי כל הקבלות שקשורות לטיפולי שיניים לרבות נסיעות לטיפולים הנייל, לא יחולו על הנתבעת והיא פטורה מתשלום עבורן.

ב. על הנתבעת לשאת בתשלומי חוות הדעת המומחים שמונו ע"י בית המשפט לרבות עדויות שנשמעו. כך בכל האמור לשתי חוות הדעת שניתנו ע"י ד"ר וייס ועל נחיצות חוות הדעת השנייה שהומלצה ע"י ד"ר אהרנפלד ואף נקבעה בה נכות בגין הכתף. חוות דעתו של ד"ר אהרנפלד גם היא הייתה נחוצה לבירור האמת וממנה אף נבעה חוות הדעת השנייה של ד"ר וייס בה נקבעה נכות בגין הכתף.

ג. אף אם ניתנו טיפולים פרטיים ולכאורה הם נכללים בסל הבריאות, הרי שניתן להניח כי נפגע מעוניין ואף רצוי שיקבל חוות דעת נוספת מעבר

בתי המשפט

א 020033/98

בית משפט השלום ירושלים

כב' השופט כרמי מוסק

לפני:

לרופא המטפל. בכך ניתן לראות את מאמציו של התובע להקטנת ניזקו, כמו כן ידועה הפסיקה המכירה בהוצאות רפואיות לעבר ולעתיד כאשר לתובע נכויות רפואיות. לפיכך אני קובע כי על הנתבעות לשאת בהוצאותיהן הרפואיות של התובע בסכום גלובלי של 10,000 ₪.

ד. בדבר הוצאות נסיעה שנגרמו לתובע בגין טיפוליו הרפואיים, הרי שנראים לי טיעוני ב"כ הנתבעת. כולם ניתנו ע"י מר אבייב שלמעשה היה שותפו של התובע בזמן הוצאות הקבלות. בכך למעשה יש טעם לפגם. יחד עם זאת, אני סבור כי על הנתבעת לפצות את התובע בגין הוצאות הנסיעה שנגרמו לו בפנייתו לטיפולים רפואיים ואף פרטיים, אך זאת שקלתי ושיכללתי בסעיף 27 לעיל.

סיכום

29. בהתאם לאמור לעיל, אני מחייב את הנתבעת לשאת בנזקי התובע בסך של: 218,100 ₪, מסכום זה יש להפחית תשלומים תכופים אותם קיבל התובע. בנוסף תישא הנתבעת בהוצאותיו של התובע בגין הליך זה לרבות שכ"ט עו"ד בסך של 28,500 ₪ בתוספת מע"מ כדין.
30. ניכויים- בהתאם לאמור בסיכומי הצדדים, יש לנכות תשלומים תכופים ששולמו לתובע בהתאם בסכום קרן של 40,000 ₪ ולאחר שערך שערך ב"כ הנתבעת סך של 57,703 ₪.

ניתן היום כ"ד באלול, תשס"ב (1 בספטמבר 2002) בהעדר הצדדים.

בית המשפט השלום בירושלים
 א 020033/98
 כרמי מוסק, שופט
 תאריך: 30 ספטמבר 2002

